

Dezvoltare regională

**ADR
Centru**

**AGENȚIA
DEZVOLTARE
REGIONALĂ**

DE

Nr. 11

1 – 30 noiembrie 2011

Din cuprinsul acestei ediții:

- **Vizită de studiu la Călărași** → pag.2
- **Va fi creat Consiliul de Bazin al râului Bîc** → pag.3
- **Masă rotundă la Ungheni** → pag.3
- **Servicii de proiectare finisate în cadrul proiectului de la Rezeni** → pag. 4
- **Prima ședință de lucru privind actualizarea Strategiei de dezvoltare economică și de atragere a investițiilor în domeniul sanitației pentru Bazinul Nârnova** → pag 4
- **Atelier de lucru privind armonizarea proiectului de execuție al depozitului de deșuri menajere solide „Depozitul de DMS în Șoldănești”** → pag 5
- **Masă rotundă la Cojușna** → pag .6
- **Strategii regionale de gestionare a deșeurilor solide** → pag. 7
- **Ședință de lucru în cadrul proiectului de la Telenești** → pag. 8
- **Lucrări recepționate în cadrul proiectului de la Călărași** → pag. 8
- **Dezvoltarea regională - provocări și realități** → pag. 9
- **Al II-lea apel de propuneri de proiecte în cadrul Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova** → pag. 10
- **Descoperim Regiunea Centru. Complexul arheologic Orheii Vechi** → pag. 11

Vizită de studiu la Călărași

Agenția de Dezvoltare Regională Centru a organizat la 18 noiembrie, o vizită de studiu în cadrul proiectului „Asigurarea dezvoltării durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare”. În cadrul aceste vizite au participat reprezentanți ai autorităților publice locale de nivelul I și II, reprezentanți ai întreprinderilor municipale și prestatori de servicii comunale din toată Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC).

Obiectivul general al

vizitei a fost schimbul de experiență și cunoștințe în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare la nivel municipal și regional.

Directorul ADR Centru, Tudor Meșină a menționat în cuvântul de salut că asemenea vizite sunt binevenite și vor spori schimbul de experiență între specialiștii din același domeniu din Regiunea de Dezvoltare Centru. Totodată, directorul agenției a prezentat și aspectele de prezent și perspectivă ale domeniului de dezvoltare a rețelelor de apă și canalizare în cadrul RDC.

În cadrul vizitei participanții au avut posibilitatea să viziteze stațiile de pompare și epurare și să ia cunoștință de mecanismul de

funcționare acestora. Directorul Întreprinderii

Municipale Gospodăria comunal-locativă Călărași,

Gheorghe Mutu a explicat întregul proces de funcționare a sistemului de epurare a apelor reziduale în orașul Călărași. Participanții în cadrul acestei vizite a relatat că asemenea vizite sunt un bun prilej pentru schimb de experiență și generare de idei de proiecte în acest domeniu.

Amintim că solicitantul proiectului „Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare” este Consiliul raional Călărași. Obiectivul general al proiectului este asigurarea dezvoltării locale durabile prin prevenirea poluării resurselor naturale.

Va fi creat Consiliul de Bazin al râului Bîc

Posibilitatea creării Consiliului de bazin al

rîului Bîc a fost subiectul de discuție în cadrul unei

bazinul rîului Bîc, care traversează trei raioane din

12000 de locuitori pentru 12 localități defavorizate”.

Regiunea de

Dezvoltare

Centru: Călărași,

Strășeni și Anenii

Noi și va colabora

permanent cu alte

instituții de resort

pe problemele

promovării și

implementării

politicii în domeniul apelor,

precum și utilizării raionale

și protecției resurselor de

apă din bazinele rîului Bîc. Una

din primele sarcini ale

acestui consiliu va fi

elaborarea Planului de

management al rîului Bîc.

Asemenea ședințe vor fi

desfășurate și în raioanele

Anenii Noi și Călărași, iar

ședința de lansare a

acestui consiliu este

prevăzută pentru luna

decembrie.

Menționăm că un

exemplu de Consiliu de

Bazin, care este

funcțional poate servi

Consiliul de Bazin al rîului

Cubolta.

Masă rotundă la Ungheni

La Ungheni a avut loc masa rotundă cu genericul

„Actualizarea propunerii de proiect : Apă potabilă pentru

ședințe cu primarii din raionul Strășeni. Specialiști din cadrul ADR Centru și Centrului Național de Mediu au explicat posibilitatea și necesitatea creării unui astfel de consiliu. Participanții la ședință au fost informați de faptul că această structură este democratică și pot să se implice APL-urile, organele competente, utilizatorii de apă și ONG-uri la elaborarea și realizarea Planului de Management pe rîul Bîc și a altor inițiative de protecție și reabilitare a rîului.

Directorul Centrului Național de Mediu, Ina Coșeru a menționat că acest Consiliu de Bazin este un instrument important care poate fi folosit pe deplin pentru protecția resurselor de apă în regiunea de dezvoltare centru.

Consiliul de Bazin va fi un organ consultativ sub-bazinal obștesc, creat pentru

Scopul acestei mese rotunde a fost actualizarea propunerii de proiect în conformitate cu prioritățile și cerințele de finanțare ale FNDR.

La activitate au participat specialiștii ADR Centru, reprezentanți ai Consiliului raional și primarii ai localităților partenere la acest proiect.

Directorul ADR Centru Tudor Meșină a menționat faptul că astfel de mese rotunde vor fi organizate pentru proiectele propuse spre finanțare în 2012. Dumnealui a amintit faptul

că acoperirea financiară, pregătirea documentației tehnice, importanța regională, sunt câteva dintre criteriile pe care trebuie să le întrunească un proiect acceptat spre finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.

Participanții la masa rotundă au pus în discuție

L456 a fost finisat. Acesta a fost prezentat de către executor în cadrul unei ședințe desfășurate la ADR Centru.

localitate în perspectiva de executare.

Prima ședință de lucru privind actualizarea Strategiei de dezvoltare economică și de atragere a investițiilor în domeniul de sanitație pentru Bazinul Nîrnova

La 23 noiembrie curent, Asociația obștească „Solidaritate Europeană pentru Apă în Moldova” (SEAM) în parteneriat cu Consiliul Raional Nisporeni a organizat prima ședință de lucru privind actualizarea Strategiei de dezvoltare economică și de atragere a investițiilor în domeniul de sanitație pentru Bazinul Nîrnova.

La ședință au participat reprezentanți din domeniile prioritare pentru gestionarea sanitației în bazin: administrația publică raională și locală, învățământ și educație, sănătate, ecologie,

agricultură, economie, sector privat, sector asociativ,

propunerea de proiect pentru a revedea actualizarea planului de activități și a bugetului propunerii respective. Totodată, s-a analizat varianta inițială a proiectului și posibile modificări și ajustări. În cadrul discuțiilor, participanții au analizat și posibilitatea dezvoltării unui sistem eficient de gestionare a rețelei de aprovizionare cu apă în cadrul proiectului.

În final, au fost analizate responsabilitățile și contribuția partenerilor de proiect.

Servicii de proiectare finisate în cadrul proiectului de la Răzeni

Proiectul de execuție pentru reabilitatea drumului R29 Bender-Căinari-Răzeni M3, km 46+990 - km 55+320 cu

acces spre satul Mileștii Noi

Acesta cuprinde documentele tehnice privind execuția serviciilor de proiectare la drumul din

cadrul proiectului „Construcția capitală a porțiunii de drum de 12 km pentru 7 localități din regiunea Centru - acces direct la magistrala de rang național”. Totodată responsabilii din cadrul SRL „Universons” au prezentat și proiectul privind organizarea rutieră a drumului.

La eveniment au fost prezenți aplicantul și partenerii, primari ai localităților Răzeni, Gangura, Cărbuna, Căinari; reprezentanți ai serviciilor de resort din raionul Ialoveni „Union Fenosa”, „Drumuri Ialoveni”, „Ialoveni-Gaz” etc. Participanții la ședință au pus în discuție proiectul și l-au analizat din perspectivele situației pentru fiecare

tineret și reprezentanți ai structurilor: ADR Centru, GIZ și ApaSan. Din cadrul ADR Centru, la atelier a participat șeful secției managementul proiectelor Ungureanu Eduard.

Ședința a antrenat în mod participativ actorii cheie în stabilirea situației reale, realizărilor, problemelor și provocărilor în domeniul sanitației pentru bazinul Nîrnova, cu scopul final de a elabora un plan strategic de investiții prioritare în domeniul sanitației la nivel de bazin.

Totodată, s-a discutat metodologia de actualizare a Strategiei de dezvoltare economică și de atragere a investițiilor în domeniul de sanitației pentru bazinul Nîrnova. Urmează a fi creat grupul de lucru. Actualizarea documentului va fi una participativă, bazată pe principii democratice, care va antrena în egală măsură toți actorii cheie din bazin. Strategia de dezvoltare

economică și de atragere a investițiilor în domeniul de sanitației pentru bazinul Nîrnova va constitui un document strategic la nivelul bazinului pentru următorii ani, cu posibilitatea extinderii acestuia la nivel de raion, cu scopul facilitării atragerii investițiilor la nivel local și de bazin în domeniul sanitației.

Evenimentul este parte componentă a Convenției de Cooperare Descentralizată în domeniul Sanitației în raionul Nisporeni dintre asociația obștească „Solidaritate Europeană pentru Apă” (SEE), Franța, asociația obștească „Solidaritate Europeană pentru Apă în Moldova” (SEAM), Consiliul Raional Nisporeni și Sindicatul Interdepartament al pentru Canalizare al Aglomerației Pariziene (SIAAP) Franța.

Atelier de lucru privind armonizarea proiectului de execuție al depozitului

de Deșeuri Menajere Solide „Depozitul DMS în Șoldănești”

La 9 noiembrie, în incinta Consiliului Raional Ialoveni a avut loc Atelierul de lucru privind armonizarea proiectului de execuție al depozitului de Deșeuri Menajere Solide „Depozitul DMS în Șoldănești” din cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, organizat de Agenția de Dezvoltare Regională Centru, în parteneriat cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). La eveniment au participat reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului, Inspectoratul Ecologic de Stat, agențiile teritoriale de ramură, IPS Iprocom și reprezentanții autorităților publice locale.

În cadrul atelierului Victor Buftac, consultant GIZ, a prezentat obiectivul programului și suportul specific al Asistenței Tehnice GIZ în cadrul proiectului.

Igor Malai, director adjunct al Direcției Generale Dezvoltare Regională a MDRC a menționat importanța și rolul proiectului respectiv pentru dezvoltarea unui sistem ecologic integrat de gestionare a deșeurilor la nivel regional.

În contextul discuțiilor Alexandru Tinică, primarul orașului Șoldănești, a prezentat situația generală în domeniul managementului deșeurilor solide în raion și impactul proiectului respectiv asupra

orașului Șoldănești și a celor 7 localități implicate în derularea lui.

Ewald Spitaler, expert tehnic internațional, a

evaluat situația tehnică curentă a proiectului de execuție a depozitului de deșuri menajere solide (DMS) faza I, elaborat de către IPS Iprocom și rezultatele investigării efectuate. În cadrul prezentării sale, d-nul Spitaler a specificat care sunt cerințele europene minime obligatorii de respectat atunci când se elaborează un proiect de execuție pentru depozite DMS.

Participanții s-au implicat activ în dezbateri referitor la rezultatele prezentate și aplicabilitatea lor tehnică, dar și referitor la abordarea regională a acestui depozit, împărțite în mai multe faze de extindere.

Proiectul de execuție a depozitului DMS Șoldănești se elaborează cu suportul tehnic și financiar de către GIZ Moldova.

ADR Centru încurajează posibilitățile de

extindere ale proiectului respectiv, dar și perspectivele implementării proiectelor similare în celelalte raioane ale Regiunii

de Dezvoltare Centru, cu acordarea suportului și consultanței necesare pentru potențialii aplicanți.

Masă rotundă la Cojușna

La Cojușna a avut loc masa rotundă cu genericul „Actualizarea propunerii de proiect: Poligon modern de depozitare a deșeurilor - necesitate vitală pentru protecția mediului ambiant”. Scopul acestei mese rotunde a fost actualizarea propunerii de proiect în conformitate cu prioritățile și cerințele de finanțare ale FNDR.

La activitate au participat specialiștii ADR Centru, reprezentanți ai administrațiilor publice locale și partenerii de proiect Î.M. „Salubr Sireți”, Î.M. „Salubr Cojușna”. Specialiștii ADR Centru au amintit participanților faptul că acoperirea financiară, pregătirea documentației tehnice, importanța regională, sunt câteva dintre criteriile pe care trebuie să le întrunească un proiect acceptat spre finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.

Participanții la masa rotundă au pus în discuție

propunerea de proiect pentru a revedea actualizarea planului de activități și a bugetului propunerii respective. Totodată, s-a analizat varianta inițială a proiectului și posibile modificări și ajustări. În cadrul discuțiilor, participanții au analizat și posibilitatea dezvoltării unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor menajere solide (DMS) în cadrul proiectului.

În final, au fost analizate responsabilitățile și contribuția partenerilor de proiect.

Strategii regionale de gestionare integrată a deșeurilor solide

La începutul lunii, directorul ADR Centru Tudor Meșina și specialistul în planificare

strategică și programare Ala Bragoi au participat la Conferința de prezentare a Strategiei de gestionare integrată a deșeurilor solide pentru Regiunea de

Dezvoltare Sud, organizată de Ministerul Mediului în cooperare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. La eveniment au participat oficiali ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului, administrațiilor publice locale din sudul țării, donatorii și partenerii de dezvoltare.

În cadrul evenimentului au fost prezentate rezultatele proiectului de gestionare integrată a deșeurilor pentru cele 8 raioane din Regiunea de Dezvoltare Sud, care s-a desfășurat pe parcursul perioadei martie 2010 - septembrie 2011. În procesul activității de elaborare a strategiei au fost evidențiate mai multe impedimente ce țin de mecanismul de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova, printre care neconcordanța între strategiile de dezvoltare socio-economică a localităților și Strategia de gestionare integrată a deșeurilor solide pentru Regiunea de Dezvoltare Sud. Imperfecțiunile depistate urmează a fi înlăturate cu perspectiva aprobării și implementării

cu succes în continuare a Strategiei menționate.

Importanța evenimentului rezidă în faptul că proiectul nu presupune a fi unul separat, ci se planifică inițierea procesului de replicare a Strategiilor similare în Regiunile de Dezvoltare Centru și Nord pentru perioada februarie-martie 2012. Astfel, în baza experienței Regiunii de Dezvoltare Sud, precum și a partenerilor de dezvoltare din Europa, Agenția de Dezvoltare Regională Centru este deschisă pentru monitorizarea implementării proiectelor similare și în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Ședință de lucru în cadrul proiectului de la Telenеști

Reprezentanții ADR Centru au participat la o ședință de lucru cu beneficiarul și partenerii proiectului „Managementul deșeurilor menajere în localitățile din raionul Telenеști și

Sîngerei”. Scopul întrunirii a fost transmiterea către beneficiari a containerelor și pubelelor achiziționate în cadrul proiectului. Acestea vor ajunge la ei după semnarea unui contract de comodat între administrația publică locală și ADR Centru.

Containerele vor fi repartizate conform proiectului. Astfel, Ciulucani va primi 16 eurocontainere, Budăi – 18 eurocontainere, Inești – 20 eurocontainere, Prepeșița – 20 eurocontainere, Verejeni – 20 eurocontainere, Bănești – 28 eurocontainere și primăria orașului Telenești – 101 eurocontainere.

Tudor Meșină, directorul ADR Centru a menționat acest proiect se implementează cu pași siguri și că fiecare din activități se desfășoară conform planului stabilit.

Pe parcursul discuțiilor s-a ajuns la problema asigurării protecției acestor containere. Primarul orașului Telenești a menționat că fiecare primărie partener în cadrul proiectului va trebuie să asigure protecția și siguranța acestor containere.

Proiectul „Managementul deșeurilor menajere în

localitățile din raionul Telenești și Sîngerei”, aplicant Primăria orașului Telenești este finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională, costul total estimându-se la 4.974.300 lei.

Scopul proiectului este ameliorarea calității vieții a populației localităților din r. Telenești și Sîngerei: or. Telenești, s. Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani, Verejeni și Prepeșița.

Lucrări recepționate în cadrul proiectului de la Călărași

La Călărași a fost organizată recepția la terminarea lucrărilor în cadrul proiectului

„Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare” pentru obiectele „Stația de pompare nr.1, Stația de pompare locală, rețelele exterioare de canalizare”. Recepția fost organizată de o comisie formată din membri ai instituțiilor descentralizate din raionul Călărași, reprezentanți ADR Centru și

ai instituțiilor responsabile de executarea lucrărilor.

Comisia a efectuat vizite la stațiile de pompare unde au evaluat calitatea lucrărilor efectuate. În urma vizitelor comisia de recepție a constatat că lucrările sunt îndeplinite conform documentației de proiect. În cadrul verificării sau depistat unele neajunsuri care vor fi înlăturate pînă la recepția finală.

Lucrările de construcții și reconstrucții a obiectelor din cadrul acestui proiect sunt executate de SRL „Polimer Gaz Construcții”.

Amintim că solicitantul proiectului „Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea

rețelelor de apă și canalizare” este Consiliul raional Călărași. Obiectivul general al proiectului este

asigurarea dezvoltării locale durabile prin prevenirea poluării resurselor naturale. Suma totală a proiectului este de 27 711,3 mii lei, din care 25473,05 mii lei vor fi finanțate din Fondul Național de Dezvoltare Regională iar 2 238,25 mii lei - contribuția Consiliului

Externe a Republicii Cehe și Fundația Soros în cadrul programului Est-Est: Parteneriat fără frontiere.

Au fost analizate 4 propuneri de proiect ce țin, nemijlocit de dezvoltarea Regiunii de Dezvoltare Centru (RDC). Grupul care a analizat aceste propuneri a avut următoarea

componentă: directorul general al Agenției Tehnologice cehe Czech INVENT, René Samek, Manfred Hellmich, consultant superior în cadrul Czech INVENT, Iulia Sîrghi-Zolotco, director Serviciu administrativ,

financiar și comunicare al Centrului Analitic Independent EXPERT-GRUP, împreună cu alți invitați.

Printre persoanele selectate pentru această etapă este și specialistul în probleme strategice și planificare din cadrul ADR Centru, Ala Bragoi, care a prezentat ideea de proiect "Dezvoltarea unui sistem actualizat de documente de planificare regionale". Celelalte idei de proiecte au fost prezentate

de Alexandru Ambros, primarul orașului Ungheni și Svetlana Ciobanu, Director Centrul Regional de Dezvoltarea Durabilă - "Implementarea unui sistem de siguranță și informare în traficul rutier", Claudia Pletea, președinte al Asociației Femeilor "Inițiativa" - "Centrul de Educație și Dezvoltare Regională", Ghenadie Scobioală, Președinte ONG "Rural-Info" - "Dezvoltarea de capacități ale localităților

din raionul Aneni Noi în domeniul

dezvoltării regionale".

Propunerile prezentate, elaborate în baza replicării experienței și know-how-ului ceh, urmează a fi perfecționate, promovate și propuse spre finanțare potențialilor investitori.

Raional Călărași.

Dezvoltarea regională - provocări și realități

La 30 noiembrie a avut loc masa rotundă de încheiere a proiectului "Susținerea Dezvoltării Regionale în Moldova: oportunitate pentru stimularea dezvoltării societății civile", implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” și Agenția Tehnologică CzechINVENT cu susținerea financiară a Ministerului Afacerilor

Al doilea apel de propuneri de proiecte în cadrul Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013

Programul Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova 2007 – 2013

zonei de frontieră, Prioritatea 2: Mediul și pregătirea pentru situații de urgență și Prioritatea 3: Promovarea activităților people-to-people, în aria eligibilă a programului, proiecte care

[welcome](http://www.ro-ua-md.net) și <http://www.ro-ua-md.net>.

Termenul limită de depunere a proiectelor este 30 ianuarie 2012.

Sesiunile de informare pentru această licitație de propuneri de proiecte vor avea loc conform graficului:

Bălți - 29.11.2011

Edineț - 30.11.2011

Soroca - 16.12.2011

Chișinău - 28.11.2011

Cahul - 9.12.2011

România-Ucraina-Republica Moldova
PROGRAM DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ

Prioritatea 1: Către o economie mai competitivă în zona de frontieră;

vor beneficia de asistență financiară din Programul Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova 2007-2013.

Prioritatea 2: Mediul și pregătirea pentru situații de urgență;

Ghidurile solicitanților pot fi consultate la sediul MDRT, str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, România, la sediile Secretariatului Tehnic Comun al programului: Biroul

Prioritatea 3: Promovarea activităților People to People

Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului din România, în calitate de Autoritate Comună de Management a Programului Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova 2007-2013, solicită propuneri de proiecte pentru Prioritatea 1: Către o economie mai competitivă a

Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Suceava, str. Dragos Voda nr. 22, Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Iasi, str. Pacurari nr. 110 precum și la adresele de internet: <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi>.

Descoperim Regiunea Centru

Complexul arheologic Orheiul Vechi

Complexul arheologic Orheiul Vechi este amplasat în valea râului Răut, un afluent de dreapta al Nistrului, între satele Trebujeni și Butuceni, raionul Orhei, la distanța de 60 km spre nord-est de la orașul Chișinău, într-o zonă istorico-geografică bine delimitată, vestită și constientizată de către autohtoni din timpurile străvechi drept Codrii Orheiului sau Țara Orheiului - care reprezenta în vremurile istorice o unitate teritorial-administrativă distinctă ce se includea perfect în șirul multiplelor țări medievale românești din imensul spațiu carpato-nistrean. La Orheiul Vechi natura și civilizația umană s-au impletit organic, formand un tablou perfect al lucrărilor lor milenare.

Numele rezervației arheologice și, respectiv, cel al complexului muzeal, provine de la denumirea unei localități istorice, orașul medieval Orhei, care a existat pe aceste meleaguri în sec.XV-XVI, denumire evoluată în Orheiul Vechi, după părăsirea așezării date și întemeierea în alt loc a unui oraș nou, cu același nume, perpetuată până la etapa actuală.

Complexul muzeistic Orheiul Vechi reprezintă un sistem de monumente istorice și landsafturi naturale amplasate pe promontoriile meandrice, formate de albia sinusoidală a Răutului între satele Trebujeni și Butuceni. Din cadrul complexului Orheiul Vechi fac parte două promontorii gigantice (Peștere și Butuceni), la care se alătură alte trei promontorii adiacente (Potarca, Selitra și Scoc) amplasate în lanț de la nord spre sud .

Promontoriul central sau locul propriu-zis al Orheiului medieval și al altor situri arheologice din diferite epoci istorice cu o arhitectură reprezentativă, valuri de pamant, citadele, complexe din piatra, poartă denumirea de Peștere, nume provenit de la multiplele peștere săpate în malul de vizavi al Răutului. Promontoriul are o formă ovală neregulată, orientat de la vest spre est, cu lungimea de 2000m, lățimea maximală de 700m este înconjurat din trei părți (nord, est și sud) de apa Răutului, adunată într-un canion foarte adânc, săpat în straturile de calcar sarmațian (de circa 16-18 milioane ani vechime), cu maluri stâncoase și priporoase, cu o înălțime de până la 100-120m, constituind o adevărată fortăreață naturală. Partea de nord a promontoriului este înaltă, reprezentând o culme de deal cu marginea priporoasă și

inaccessibilă, care spre est și spre sud coboară în pantă, trecând ușor în lunca râului, strajuită din aceleași părți de versantele stâncoase ale promontoriului Butuceni, aflate vizavi, pe malul opus al Rautului. Din partea centrală a promontoriului, de la soseaua descrisă, se desprinde o mlădita de drum care coboară la vale spre Raut, apoi face o întorsătură spre vest, ajungând la un alt pod contemporan, tot din beton annat, aflat peste Răut la capătul de vest al promontoriului Butuceni și al satului cu același nume.

Promontoriul Butuceni completează esențial landsaftul și peisajul Orheiului Vechi. Promontoriul Butuceni are un aspect geologic extraordinar, cu zeci de plasturi calcaroase insiruite perfect orizontal, o mulțime de peșteri spațioase și grote mai mici, săpate în pereții stâncoși.

Promontoriul Butuceni are o formă alungită de 3000m, o lățime de la 300m în extremitatea de nord-est până la 15 m în partea sa de mijloc, fiind orientat de la est spre vest, cu o pronunțată curbură spre nord-vest în partea apuseană.

La nord de Orheiul Vechi, la distanța de circa 1.5-3.0 km, se găsesc alte trei promontorii, la fel de frumoase și interesante din punct de vedere al reliefului și monumentelor arheologice din cadrul lor ca și primele două.

Zona Orheiului Vechi din cele mai vechi timpuri beneficiază din plin de condiții favorabile pentru gospodăria agricolă, diferite îndeletniciri auxiliare și relații comerciale: pământuri mănoase din cernoziom, bune pentru o agricultură intensivă; pășuni bogate în stare să hrănească turme imense de bovine, ovine și caprine; păduri seculare cu lemn de calitate; piatră de calcar bună pentru construcție; argilă de diferite tipuri bună pentru construcție și confecționarea ceramicii; apă curgătoare navigabilă cu pește din belșug, o vecinătate de doar 7 km cu Nistru - cel mai mare râu de la răsărit de Carpați etc.

Complexul arheologic Orheiul Vechi este menționat de către oamenii de cultură începând cu sec. XVIII. Printre personalitățile ilustre care au atras atenția asupra antichităților de la Orheiul Vechi se enumără marele cărturar și om de știință Dimitrie Cantemir, poetul Constantin Stamati etc. Dar identificarea ruinelor de lângă satele Trebujeni și Butuceni cu orașul medieval Orhei a fost făcută pentru prima dată de către istoricul Vladimir Kurdinovskii, care pe la 1906 sublinia, ...anume în locul acesta, unde Răutul cotește brusc de la Trebujeni spre Butuceni, a fost așezat Orheiul... Din anul 1947 sub conducerea lui Gheorghe Smirnov în cadrul complexului Orheiul Vechi au fost inițiate săpături

arheologice care prin efortul mai multor cercetatori au continuat decenii în șir, inclusiv la etapa actuală.

Sursa: <http://orhei.dnt.md/2/>

Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: *Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni.*

Pentru informații suplimentare contactați:

Serviciul de presă al ADR Centru

Responsabil de comunicare: Natalia Munteanu

Tel: 0268 2 26 92

www.adrcentru.md

e-mail: comunicareadrc@gmail.com